

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 24 (2) และ(3) ระบุไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเชี่ยวชาญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้ อ่านต่อเนื่องพัฒนาสาระความรู้ด้านต่างๆ อ่านได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 12) ซึ่ง การศึกษานับว่า เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศไทย เพื่อรองรับฐานะของชาติ คือ คน ரากฐานของคน คือ การศึกษา คนที่มีคุณภาพจะช่วยสร้างความเจริญที่ยั่งยืนในอนาคต ได้ การเตรียมคนที่มีคุณภาพเพื่อเป็นผู้นำด้านต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่จะนำพาชาติให้เจริญก้าวหน้า เป็นหมายของการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติคือ การพัฒนาคนและคุณภาพของคนให้เป็นผู้ที่ มีปัญญา รู้จักเหตุและผล รู้จักแก้ปัญหา ได้อย่างชาญฉลาด รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์มุ่งพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงานและการอยู่ร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 1-2)

แผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) มีเจตนารณรงค์นุ่งพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมใน การดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข มุ่งพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้เข้าสู่ยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายไปอย่างกว้างขวางรวมเรื่องราวที่อาจมีสิ่งที่พึงประสงค์และสิ่งอันไม่พึงประสงค์ ที่อาจก่อ起 ภัย ครอบคลุมความคิด ความเชื่อ และการประพฤติปฏิบัติแปลงແยกไปกับวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม ให้ จึงจำเป็นที่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาจะต้องได้รับการฝึกฝนด้านการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณญาณเพื่อให้สามารถพิจารณาความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 : 13-48)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญและมุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการคิด โดยกำหนดให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้ใน การป้องกันและแก้ไขปัญหา เน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหา เน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการใช้ การสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ การสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

2553 : 4)

การคิด จะสามารถแบ่งแยกนิยมออกจากสัตว์ชนิดอื่น ๆ โดยการคิดเป็นผลที่เกิดจาก กลไกสมองซึ่งเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและเป็นไปตามธรรมชาติ ผลของการคิดจะทำให้สามารถจัดเรียง ข้อมูลที่ได้รับและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบและมีระเบียบ ตลอดจนการป้องกันตนเองจาก การภัยหลอก ให้เชื่ออย่างผิด ๆ ได้ เนื่องจากการคิดจะช่วยให้มีการ ไตร่ตรองข้อมูลอย่างรอบคอบก่อน ตัดสินใจเช่น การคิดเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งต้องใช้ทักษะหลายด้านร่วมกันเพื่อแก้ปัญหานี้ทั้ง การคิดระดับต้นถือเป็นการคิดที่อาศัยทักษะขั้นพื้นฐานสำหรับใช้แก้ปัญหาที่ไม่ลับซับซ้อนและ การคิดระดับสูงเป็นการคิดที่มีความซับซ้อนและใช้ทักษะหลาย ๆ ด้านไปพร้อมกัน เช่นการคิด แก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ การตัดสินใจและการคิดสร้างสรรค์ (จตุพล งานเป็นและ วันพีญ คำเทศ. 2555 : 48-49) การคิดจึงเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ บุคคลที่มีการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณญาณจะสามารถเห็นอกกว่าบุคคลที่คิดแบบอื่นทั้งในด้านการพัฒนาการและการใช้สติปัญญา คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความคิดเชิงรุกเป็นทักษะสำคัญและเป็นทักษะที่พัฒนาได้ การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล จำแนกแยกแยะและ เมื่อนักเรียนมีทักษะการคิด นักเรียนจะสามารถแก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล จำแนกแยกแยะและ เชื่อมโยงและจัดระบบข้อมูล ได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้ความรู้ประยุกต์แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ อื่น ตลอดจนสามารถทำงานอย่างที่ต้องมาได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2554 : อัตลักษณ์) อื่น ตลอดจนสามารถทำงานอย่างที่ต้องมาได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2554 : อัตลักษณ์) นี้ ที่สำคัญคือ การคิดจะช่วยให้ความสำคัญในการคิดเป็นกระบวนการที่สำคัญ ในการคิดเป็นกระบวนการที่สำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ ในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา หรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมซึ่งการวัดความสามารถในการคิดนั้นจำเป็นต้องมีสถานการณ์ที่น่าสนใจและ กระตุ้นให้เกิดการคิด อาจเป็นสถานการณ์จริง สถานการณ์จำลอง ปรากฏการณ์หรือประเด็นที่สังคม ให้ความสนใจ ผลกระทบที่ได้จากการวัดความสามารถในการคิดสามารถใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาและส่งเสริมการคิดด้านอื่น ๆ ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (จตุพล งานเป็นและวันพีญ คำเทศ. 2555 : 52)

จากข้อมูลปัญหาวิกฤติเกี่ยวกับการศึกษาของแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) ได้ชี้ถึงปัญหาการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณญาณของเด็กและเยาวชนไทยในสถานศึกษา โดยระบุว่าคุณภาพการศึกษาของไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานการศึกษากับหลากหลายประเทศในระดับเดียวกัน เด็กและเยาวชนไทยยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การคิดวิเคราะห์วิจารณ์และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และจากการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบแรก (พ.ศ. 2544 – 2548) และรอบที่สอง (พ.ศ. 2549 – 2553) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านที่ 4 คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิด ไตรตรองและมีวิสัยทัคโนอยู่ในระดับปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่ (สำนักงบประมาณมาตราฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การน้ำชา). 2551 : 11) ซึ่งสื่อถึง คุณภาพของผู้เรียนที่ยังอ่อนด้อยในด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นในการ พัฒนาความสามารถด้านการคิดเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนา เพราะการคิดทำให้มนุษย์ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และวางแผนตัดสินใจใช้ข้อมูลที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ และเครื่องมือวัดความสามารถในการคิดควรหลีกเลี่ยงการวัดความรู้ความจำ เน้นการมองเห็นปัญหา การค้นหาวิธีการและตัดสินใจเดือกวิธีการเพื่อแก้ปัญหาเมื่อพบปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (คณภูริภานต์ โพธิ์ชา. 2555 : 25)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่การสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นจึงสนใจที่จะสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และจากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ยังขาดเครื่องมือ ในการวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อ การประเมินภายนอกและการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

- แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรง ความยาก อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นเป็นอย่างไร
- เกณฑ์ปกติของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัด และสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน โรงเรียน 60 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 31,201 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1, 2 และ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 744 คนที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 จำนวน 50 คน สำหรับหาคุณภาพแบบวัดเบื้องต้นด้านความยากและค่าอำนาจจำแนก

กลุ่มที่ 2 จำนวน 300 คน สำหรับหาคุณภาพแบบวัดทั้งฉบับ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ

กลุ่มที่ 3 จำนวน 394 คน สำหรับสร้างเกณฑ์ปกติ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

องค์ประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นองค์ประกอบบ้อยของ การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนอร์ริสและเอนนิส (Norris & Ennis) ซึ่งมีองค์ประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน คือ ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา ความสามารถในการพิจารณา ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต ความสามารถในการอุปนัย ความสามารถในการนิรนัย และความสามารถในการระบุข้ออก格لةเบื้องต้น

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

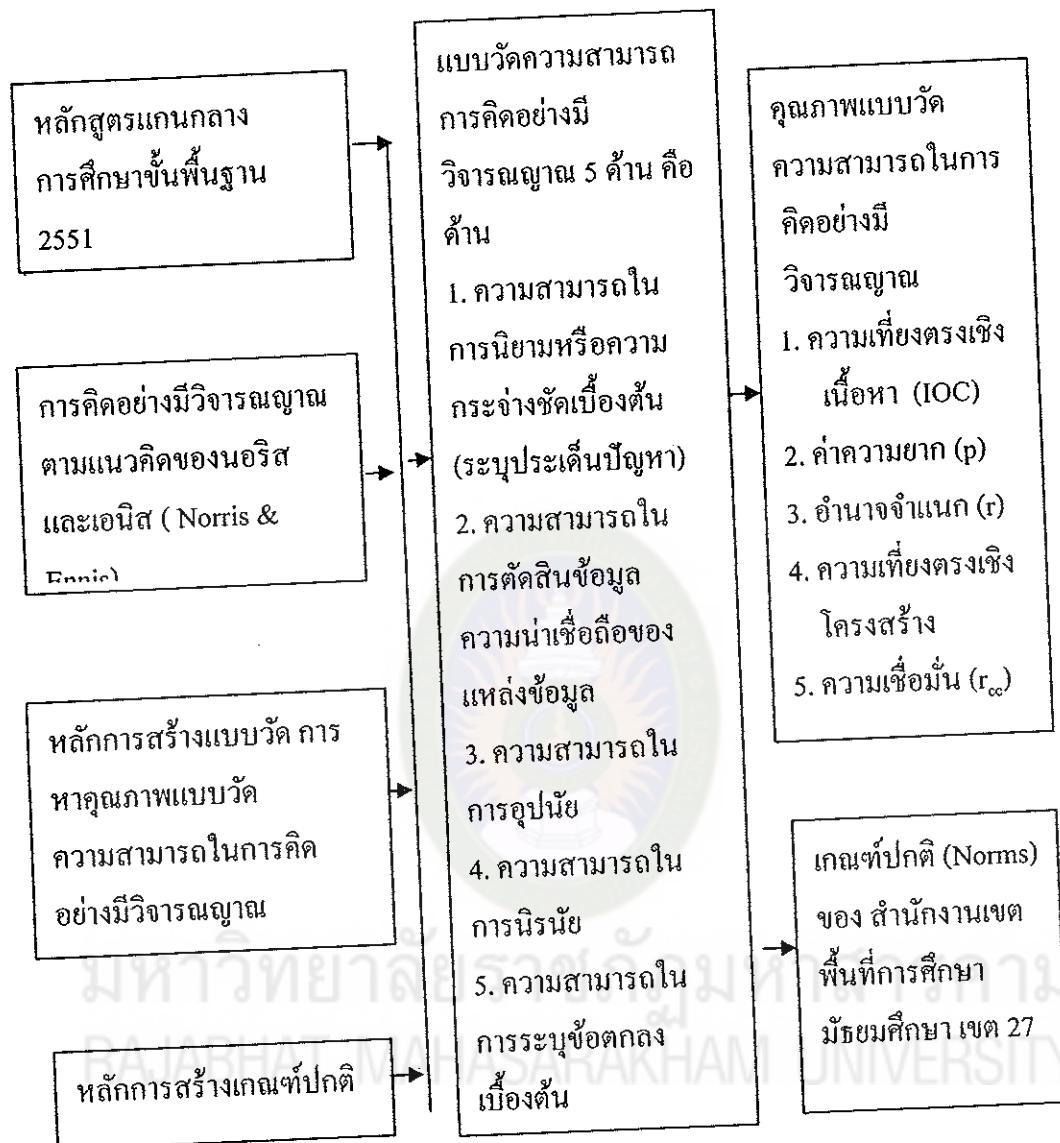
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการพัฒนาแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้คำแนะนำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาทฤษฎีการวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนอร์ริสและเอนนิส (Norris & Ennis) ซึ่งประกอบด้วยความสามารถย่อย 5 ด้าน คือด้าน ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา ด้านความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต ด้าน ความสามารถในการอุปนัย ด้านความสามารถในการนิรนัย และด้าน ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในด้านค่าความยากค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และสร้างเกณฑ์ปกติ ดังเสนอในแผนภาพที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายถึง การแสดงออกนามของบุคคลในการรับรู้ข้อมูลที่มีสาร และแยกแยะข้อมูล โดยอาศัยเหตุผล ไตรตรองอย่างรอบคอบ หากลักษณะที่มีเหตุผลหรือข้อมูลที่เชื่อถือได้มาสนับสนุน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจที่จะเสื่อมหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่มากระทบต่อตัวเรา ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน โดยยึดแนวคิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนอริสและเอนนิส (Norris and Ennis) ดังนี้

1.1 ความสามารถในการนิยามหรือความกระจางชัดเบื้องต้น หมายถึงการระบุประเด็นสำคัญหรือการสรุปข้อมูลต่าง ๆ จากบทความหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้อย่างสมเหตุสมผลโดยใช้คำนวนในประเด็น ทำไม่ประเด็นสำคัญคืออะไร ข้อเท็จจริงคืออะไร ความหมายคืออะไร

1.2 ความสามารถในการตัดสินข้อมูล หมายถึงการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ความเป็นไปได้ของข้อมูล จากการสังเกตของผู้สังเกตเอง และประเมินข้อมูลอย่างรอบคอบ

1.3 ความสามารถในการอุปนัยหมายถึง การจำแนกประเภทข้อมูล การอธิบาย สมมติฐานและวินิจฉัยข้อสรุป การคิดหากเหตุผล หากลักษณะที่กำหนดให้ นำหลักการใหม่ไปแตกเป็นหลักการย่อย ๆ ได้ หรือนำหลักการไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

1.4 ความสามารถในการนิรนัย หมายถึง การศึกษาจากข้อความ ข้อมูล หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการอ้างเหตุผลแบบเงื่อนไข เพื่อหาคำตอบที่เป็นผลจากความสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์ของสถานการณ์ที่กำหนดให้

1.5 ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น หมายถึงการระบุว่าข้อความใดเป็นข้อความที่จำเป็นต้องมีก่อนข้อความหลักที่กำหนดให้เพื่อทำให้การลงข้อสรุปมีความถูกต้องสมเหตุสมผล จากสถานการณ์ต่าง ๆ

2. แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามแนวคิดของนอริสและเอนนิส ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความตามแนวคิดของนอริสและเอนนิส ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต ตอนที่ 2 การพิจารณาความน่าเชื่อของแหล่งข้อมูล ตอนที่ 3 การอุปนัย ตอนที่ 4 การนิรนัย ตอนที่ 5 การระบุข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบวัดสถานการณ์ ชนิดเลือกตอน 4 ตัวเลือก

3. คุณภาพของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึงคุณสมบัติของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ความเที่ยงตรงของแบบวัด (Validity) หมายถึง คุณภาพของแบบวัดที่สามารถวัดได้ ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด หรือวัดในลิสต์ที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ครอบคลุมตาม เนื้อหาที่ต้องการวัด ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการหาความเที่ยงตรง ดังนี้

3.1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัด ความสามารถในการคิดอย่างมีวิชาณญาณ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ตรงตาม คุณลักษณะที่ต้องการวัด ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาและตัดสินค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence : IOC)

3.1.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) หมายถึง คุณสมบัติของ แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิชาณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ตรงตามคุณลักษณะของการคิดอย่างมีวิชาณญาณ 5 ค้านตามแนวคิดของอริสและเอนนิส

3.2 ความยาก (Difficulty) หมายถึง สัดส่วนของจำนวนผู้ที่ตอบแบบวัดข้อนั้นได้ถูกต้อง ต่อจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด ค่าความยากที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80

3.3 อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่ใช้ในการจำแนก ผู้ตอบออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีความสามารถสูงและกลุ่มที่มีความสามารถต่ำ

3.4 ความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) หมายถึง หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่ สามารถวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิชาณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้คงที่ แน่นอน โดยใช้สูตร KR – 20 ของ กูเดอร์ – ริ查ร์ดสัน (Kuder - Richardson)

5. เกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง เป็นข้อเท็จจริงทางสถิติที่แยกเจาะคะแนนของประชากร ที่บอกระดับความสามารถของผู้เข้าสอบว่าอยู่ระดับใดของกลุ่มประชากร และต้องเป็นตัวแทนของ ประชากรที่เรื่องถือได้ โดยเป็นเกณฑ์ปกติระดับห้องถัน (Local norms) ซึ่งใช้เฉพาะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิชาณญาณ ของผู้เรียนให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น
- เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมพร้อมผู้เรียนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ปัจจุบันและอนาคตเพื่อให้ผู้เรียนเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป